

بسمتعالی

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۶/۲۹

شماره: ۱۴۰۲/۷۱۱

پیوست: ندارد

DATE: .....

REF: .....

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، آذربایجان شرقی - تبریز

East Azarbaijan, Tabriz Chamber of Commerce, Industries, Mines & Agriculture

MA-Fo-Of-01-01

شماره سند:

اول - ۰۳ - ۹۶-۱۱

تاریخ و وضعیت بازرگاری:

جناب آقای دکتر عباس علی آبادی وزیر محترم صنعت، معدن و تجارت

با سلام و تحیات

احتراماً همان‌گونه که مستحضرید در بخشنامه‌هایی که اخیراً در موضوع «برگشت ارز حاصل از صادرات» و «رفع تعهدات ارزی» صادر شده است، مسائلی مطرح شده که موجب نگرانی فعالان اقتصادی کشور علی‌الخصوص صادرکنندگان شده است. در وضعیت کنونی و شرایط بین‌المللی خاصی که برای کشورمان در اثر تحریم‌های ظالمانه ایجاد شده، حمایت از تولیدکنندگان و صادرکنندگان که در خط مقدم تحریم و جنگ اقتصادی قرار دارند، از اوجب واجبات است. بر کسی پوشیده نیست کسب و حفظ بازارهای بین‌المللی و صادرات کالاهای ایرانی به کشورهای مختلف دنیا در شرایط فعلی جز با حمایت دولت و مسئولان اقتصادی کشور امکان‌پذیر نیست. لذا موارد ذیل به استحضار می‌رسد:

به استناد تبصره (۶) بند (ح) ماده (۲) مکرر قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، صادرکننده مکلف به ایفای تعهدات ارزی به یکی از روش‌های اعلام شده توسط بانک مرکزی است و که در صورت عدم ایفای تعهدات به‌غیر از جرایم صادره، مطابق ماده (۶۹) این قانون، مشمول تعلیق موقت یا دائم مجوزهایی نظیر کارت بازرگانی، پروانه بهره‌برداری و ...؛ تعطیل موقت یا دائم محل کسب و پیشه و تجارت؛ محرومیت از اشتغال به حرفه یا حرف خاص از یک تا پنج سال؛ محرومیت از تأسیس شرکت، عضویت در هیأت مدیره و مدیرعاملی اشخاص حقوقی از یک تا پنج سال؛ ممنوعیت خروج از کشور تا پنج سال خواهند شد.

بر این اساس بانک مرکزی بخشنامه رفع تعهدات ارزی حاصل از صادرات را در سال ۱۳۹۷ ابلاغ و صادرکنندگان را متعهد به بازگشت ارز حاصل از صادرات خود از طریق سامانه نیما کرد. لیکن نحوه برگشت ارز حاصل از صادرات و رفع تعهد ارزی علیرغم گذشت سال‌ها و صدور بخشنامه‌های متعدد همچنان مورد اعتراض صادرکنندگان است. چرا که الگوی مناسب و قابل اجرایی برای ایفای تعهدات صادرکنندگان صادر نشده و فعالین اقتصادی همچنان با مشکلاتی مواجه هستند.

MA-Fo-Of-01-01

شماره سند:

تاریخ و وضعیت بازنگری: اول - ۰۳ - ۱۱ - ۹۶

با افزایش اعتراضات، اتاق بازرگانی تبریز از ابتدای خرداد ماه سال جاری اقدام به پایش دلایل عدم رفع تعهدات ارزی نمود که مهمترین دلیل عدم ایفای تعهدات ارزی، تفاوت نرخ ارز رسمی مورد قبول بانک مرکزی با نرخ ارز بازار غیر رسمی است. به عبارت دیگر صاحبان صنایع برای فعالیت ارز آزاد تهیه می کنند و هنگام ایفای تعهدات، با قیمت پایین در سامانه نیما اقدام به رفع تعهد می نمایند که این امر باعث متضرر شدن این واحدها می شود.

در ادامه برخی از دلایل عدم ایفای تعهدات ارزی بنا به اظهارات واحدهای تولیدی استان به شرح ذیل تقدیم می شود:

- **صادرات ریالی:** بر اساس نتایج بعمل آمده در اتاق بازرگانی تبریز، یکی از عمده مشکلات عدم ایفای تعهدات حاصل از صادرات، عدم امکان نقل و انتقال ارز است که نتیجه آن معاملات ریالی است. واحدها به دلیل اینکه امکان جابجایی ارز ندارند، مبادرت به معاملات ریالی با کشورهای افغانستان، پاکستان و عراق می کنند. به این صورت که دلار از طریق صراف وارد ایران و تبدیل به ریال شده و به حساب شرکتها واریز می شود. لیکن بر اساس رویه های گمرکی مبالغ بصورت دلاری ثبت می شود.

با عنایت به اینکه اکثر بازارهای هدف صادراتی ریالی، کشورهای افغانستان، پاکستان و عراق است و هیچ بانک و صرافی برای مبادله ارز در این کشورها وجود ندارد و اکثر واردات از کشورهای امارات متحده عربی، چین و ترکیه انجام می شود، لذا انتقال ارز به این کشورها هزینه های مضاعفی به تولید کننده تحمیل خواهد کرد. همچنین در بحث رفع تعهد ارزی به شیوه واردات در مقابل صادرات، حقوق صادرکننده تضعیف شده و به نفع واسطه ها تمام می شود.

- **محصولات ترانزیتی منطقه آزاد ارس:** موضوع تحمیل تعهدات ارزی محصولات با منشاء مواد اولیه وارداتی (خارجی) صنایع مستقر در منطقه آزاد ارس در نود و یکمین نشست شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان در سال ۱۴۰۱ پیش از پایش خرداد ماه ۱۴۰۲ مطرح شد.

بسمتعالی

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، آذربایجان شرقی - تبریز

East Azarbaijan, Tabriz Chamber of Commerce, Industries, Mines & Agriculture

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۶/۲۹
شماره: ۱۴۰۲/۷۱۱
پیوست: ندارد
DATE: .....
REF: .....

MA-Fo-Of-01-01

شماره سند:

تاریخ و وضعیت بازنگری: اول - ۰۳ - ۱۱ - ۹۶

متاسفانه واحدهای تولیدی مستقر در مناطق آزاد به دلیل ناهماهنگی موجود و عدم پیش‌بینی ساز و کار مناسب در سامانه‌ی گمرکی ملزم به رفع تعهد محصولات تولیدی با منشا مواد اولیه خارجی می‌شوند که این امر موجب هزینه مضاعف، طولانی شدن پروسه کار، تعلیق کارت بازرگانی، و نهایتاً معرفی به تعزیرات می‌شود. این در حالیست که برای این محصول، ارزی دریافت نشده و برابر چهل و چهارمین نشست کمیته اقدام ارزی، ملزم به رفع تعهد ارزی نیست.

ظاهراً این موضوع ناشی از عدم پیش‌بینی فرایند صادرات از محل ترانزیت در گمرک و عدم توجه کارشناسان بانک مرکزی به مدارک و مستندات و گواهی تولید سند ارسالی منطقه آزاد به سامانه گمرک پیش آمده که در صورت توجه و بررسی دقیق‌تر و تعریف ساز و کار مناسب جهت تفکیک مواد اولیه مورد استفاده در محصولات مشمول و غیر مشمول تعهدات ارزی مشکلات این واحدها مرتفع خواهد شد.

لیکن شواهد حاکی از آن است که علیرغم گذشت ۹ ماه از برگزاری نشست شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان و پیگیری از دبیرخانه ملی، این مشکل همچنان وجود دارد و واحدهای تولیدی منطقه آزاد ارس را با چالش مواجه کرده است.

پیشنهادات شورای گفتگوی استان برای رفع مشکلات این واحدها در سال ۱۴۰۱ به شرح ذیل بود:

۱. با توجه به مشکلات ناشی از عدم هماهنگی بانک مرکزی و منطقه آزاد و تحمیل رفع تعهد ارزی صادرات محصولات با منشا مواد اولیه خارجی در مناطق آزاد، پیشنهاد می‌شود: ساز و کاری برای تفکیک مواد اولیه خارجی از داخلی در محصولات تولیدی در مناطق آزاد طراحی شود تا مواد اولیه خارجی مورد استفاده در محصولات مشمول رفع تعهد ارزی نگردند.

۲. تا تعیین تکلیف مشکلات رفع تعهد محصولات تولیدی با منشا مواد اولیه خارجی صنایع مستقر در منطقه آزاد، پیشنهاد می‌شود: مجموعه دادگستری و نهادهای نظارتی استان تمهیداتی جهت جلوگیری از تعلیق کارت بازرگانی و عدم معرفی به تعزیرات این واحدها را اعمال کند.

بسمتعالی

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۶/۲۹

شماره: ۱۴۰۲/۷۱۱

پیوست: ندارد

DATE: .....

REF: .....

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، آذربایجان شرقی - تبریز

East Azarbaijan, Tabriz Chamber of Commerce, Industries, Mines & Agriculture

MA-Fo-Of-01-01

شماره سند:

تاریخ و وضعیت بازنگری: اول - ۰۳ - ۱۱ - ۹۶

- عدم امکان ایفای تعهدات ارزی سال‌های ۹۷ الی ۱۴۰۰: بسته بودن سامانه نیما و عدم امکان رفع تعهد سال‌های ۹۷ الی ۱۴۰۰ نیز یکی از مشکلات واحدهای تولیدی است. در برخی از موارد فعالین اقتصادی که صادرات سالانه تا یک میلیون یورو داشتند، با استناد به بخشنامه آبان ماه بانک مرکزی خود را معاف از رفع تعهد دانسته و اقدام به رفع تعهد نکردند. این در حالیست که بر اساس این بخشنامه صادر کنندگانی که مجموع صادرات سالانه آن‌ها تا یک میلیون یورو بود، از فروش ارز در سامانه نیما معاف شده بودند. این امر باعث شد بسیاری از صادر کنندگانی که صادراتشان کمتر از یک میلیون یورو بود، اقدام به رفع تعهد کرده و با مشکلات ماده (۶۹) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مواجه شوند.

شایان ذکر است صادر کنندگان در حال حاضر علاقه‌مند به ایفای تعهدات خود هستند. لیکن به دلیل بسته بودن سامانه بانک مرکزی برای سال‌های ۹۷ الی ۱۴۰۰ امکان ایفای تعهد وجود ندارند. از طرفی برابر بخشنامه‌های ابلاغی برای هر سالی که امکان رفع تعهد نیست، جرایمی برای صادر کنندگان اعمال می‌شود.

- چالش‌های واردات از محل صادرات: بنا به اظهارات فعالین اقتصادی، واردات تمامی کالاها از محل صادرات کالا میسر نیست و بانک مرکزی اجازه واردات از محل صادرات را برای برخی از کالاها صادر نمی‌کند و تولید کننده مجبور است، برای واردات کالاهای مورد نیاز از سامانه نیما اقدام کرده و به دلیل محدودیت ارزی در بانک مرکزی ماه‌ها در صف ارزی معطل بماند. این در حالیست که با حذف چنین محدودیت‌هایی واحدهای تولیدی می‌توانند، تعهدات خود را با واردات کالاهای مورد نیاز ایفا کنند و ارز به کشور بازگردد. در معاملات با کشورهای همسایه که بصورت ریالی صورت می‌گیرد و پرداخت از سوی خریدار به حساب صادر کننده واریز شود.

از طرفی از زمان رفع تعهد واردات در مقابل صادرات، هنگامی که وارد کننده دیگر کوتاژ ارائه می‌کند و هزینه پرداخت می‌شود، گردش مالی جدیدی برای صادر کننده اتفاق می‌افتد و این امر باعث می‌شود، سازمان امور مالیاتی بر اساس تراکنش‌ها یک معامله را دوباره محاسبه کرده و این موضوع نیز هزینه مضاعف برای واحدهای تولیدی و صادر کننده ایجاد می‌کند.

MA-Fo-Of-01-01

شماره سند:

تاریخ و وضعیت بازنگری: اول - ۰۳ - ۱۱ - ۹۶

با عنایت به اینکه هدف دولت از تصویب این قانون بازگشت ارز حاصل از صادرات است و صادرکنندگان واقعی نیز موافق آن هستند، لذا در صورت فراهم کردن شرایط با قابلیت اجرایی، این قانون بصورت کامل محقق خواهد شد.

پیشنهادات:

۱. به منظور رفع تمامی چالش های رفع تعهدات ارزی حاصل از صادرات پیشنهاد می شود: سیاستگذاران کشور نسبت به تک نرخی شدن ارز در کشور اقدام کنند.
۲. تا رفع تحریم های اقتصادی علیه ایران و امکان نقل و انتقالات ارزی به صورت رسمی با دیگر کشورها پیشنهاد می شود: در اسرع وقت ساز و کاری برای ایفای تعهدات ارزی صادرکنندگان در معاملات ریالی تدوین و اجرا شود.
۳. با توجه به مشکلات ناشی از عدم هماهنگی بانک مرکزی و منطقه آزاد و تحمیل رفع تعهد ارزی صادرات محصولات با منشا مواد اولیه خارجی در مناطق آزاد، پیشنهاد می شود: ساز و کاری در سامانه مناطق آزاد طراحی شود که مواد اولیه خارجی و داخلی مورد استفاده در محصولات تولید شده در مناطق آزاد تفکیک شده تا مواد اولیه خارجی (وارداتی) مشمول رفع تعهد ارزی نشوند.
۴. تا تعیین تکلیف مشکلات رفع تعهد محصولات تولیدی با منشاء مواد اولیه خارجی صنایع مستقر در منطقه آزاد، پیشنهاد می شود: اداره کل دادگستری و نهادهای نظارتی استان تمهیداتی جهت جلوگیری از تعلیق کارت بازرگانی و عدم معرفی به تعزیرات حکومتی برای این واحدها اعمال کنند.
۵. با عنایت به اینکه صادرکنندگان واقعی علاقه مند به رفع تعهدات ارزی سال های ۹۷ الی ۱۴۰۰ هستند، پیشنهاد می شود: در اسرع وقت نسبت به فعال کردن سامانه بانک مرکزی برای ایفای تعهدات این صادرکنندگان اقدام شود.

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۶/۲۹
 شماره: ۱۴۰۲/۷۱۱
 پست: ندارد
 DATE: .....
 REF: .....

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، آذربایجان شرقی - تبریز

East Azarbaijan, Tabriz Chamber of Commerce, Industries, Mines & Agriculture

MA-Fo-Of-01-01

شماره سند:

تاریخ و وضعیت بازنگری: اول - ۰۳ - ۱۱ - ۹۶

۶. با عنایت به محدودیت های ارزی بانک مرکزی، پیشنهاد می شود: محدودیت واردات برخی کالا برای واحدهای تولیدی لغو شود تا واحدهای تولیدی بتوانند برای رفع تعهدات ارزی صادرات خود به شیوه واردات در مقابل صادرات؛ کالاهای مورد نیاز واحد خود را وارد کنند.

۷. به منظور جلوگیری از دریافت مجدد مالیات از معاملات ریالی برای صادرکنندگان، پیشنهاد می شود: ساز و کاری برای ثبت اطلاعات کامل این معاملات در رفع تعهدات ارزی صادراتی به شیوه واردات در مقابل صادرکنندگان تدوین و در اسرع وقت اجرا شود.

۸. در نهایت پیشنهاد می شود معافیت تعهدات پیمان سپاری ارزی تا سقف ۱۰۰ هزار یورو یا معادل آن به سایر ارزها به شکل سالانه (برای هر سال به شکل مجزا) اعمال شده و این مساله عطف به سالهای گذشته (از آغاز سال ۱۳۹۷) نیز شود.

لذا استدعا دارد به منظور جلوگیری از آسیب هرچه بیشتر بر روند صادرات و همچنین صادرکنندگان، دستور فرمایند پیشنهادات ارائه شده بررسی و تصمیمات متناسب اتخاذ شده تا در سال مهار تورم و رشد تولید، به معنای واقعی به این دو هدف نائل آییم.

رئیس - یونس ژائله

رونوشت: جناب آقای عظمایی، مدیر کل محترم صنعت، معدن و تجارت استان، جهت استحضار.